

nr 5/2011 (40), detsember 2011

ARVAMUS:

Mida arvasid noored kirjutajad teemal „Minu elu kutse“? Lk 2

UUDISED:

Mida arutati Tartus Eesti noorsootöö foorumil?

Milliseid roogi pakuti noorte Osaluskohtvikus? Lk 3

FOOKUS:

Kuidas läheb kümnendat sünnipäeva pidanud EANKil? Lk 4

EUROOPA NOORED:

Millise rahvusvahelise messi töid Euroopa Noored Eesti

büroo korraldajad esmakordselt Eestisse? Lk 5

VÄLISAKEN:

Võimalus tutvuda vabatahtliku Boriss Melešoviga. Lk 6

MITMESUGUST:

Kes koolitavad mobiilse noorsootöö tegijaid? Lk 7

TUNNUSTATUD 2011:

Keda pärjati tulemusliku noorsootöö eest lõppeval aastal? Lk 8

Noorte infomess Teeviit 2011 pakkus palju avastamisrõõmu

Eesti Noorsootöö Keskuse poolt 1.-3. detsembrini korraldatud noorte infomess Teeviit 2011 toimus tänavu juba 18. korda ning tõi hulgaliselt kokku õppeasutusi, organisatsioone ja ettevõtteid, kes huvilistele oma programmi ja tegevusi tutvustasid.

Liis Ehavere

Messi peakorraldaja Toni Käsperi sõnul võib sündmust igati kordaläinuks nimetada. „Paiknesime korraga neljas hallis, mis andis külastajatele hulganisti avastamisrõõmu. Suurimateks kordaminekuteks saab lugeda SA Archimedes ja Euroopa Komisjoni korraldatud projekti „Maailm

valla - õpi, tööta ja tegutse välismaal“, mis oma innovaatilise lahendusega oli atraktiivne ja pakkus meeldivat üllatust nii külastajatele kui ka eksponentidele, ning messi viimasel päeval peetud Koolimiss 2011 lõppvõistlust, mis oli suurim publiku- ja meediamagnet messi viimasel päeval. Tagasisidena oli meeldiv kuulda, et messi Teeviit atmosfäär oli ideaalseks kohaks võistluse Koolimiss 2011 korraldamiseks,“ sõnas peakorraldaja ja lisas, et tulevikku vaadates panustavad nad jätkuvalt messi Teeviit arengusse, et pakkuda järgnevatel aastatel taas midagi uut ning kindlustada messi jätkusuutlikkus.

▲ Karjäärikohvikus

Rajaleidja karjäärikohvikus said messile tulnud noored teha spetsiaalselt messi tarbeks koostatud testi. „Test aitab välja selgitada noore isikuomadused ning pakub

mõtteainet, mis suunas võiks seoses erialavalikuga edasi mõelda. Karjäärikohvik ongi selline eneseanalüüsi koht enne messibokside külastust,“ ütles SA Innove Rajaleidja koordinaator Kati Raudsaar

◀ Kutselaboris

käis laupäeval võistlus restorani Sahver peakoka Reimo Hanniloga. Külastajad said temaga mõõtu võtta näiteks õunakoorimises, herneste töstmises kõrrega ja pipraterade

töstmises pulkadega. Kutselabori projektijuht Kätlin Viksne Tallinna ettevõtlusametist ütles, et nende pakutud võistlused on olnud populaarsed ja messikülastajad on saanud proovida erinevaid ameteid.

ja lisas, et nende karjäärinõustajad ongi messil selleks, et noortele karjääriplaneerimisel personaalselt infot ja nõu anda. Karjäärikohvikus aitasid kõikidel messipäevadel tegevusi läbi viia seitsmeteistkümn

◀ Noor Meister 2011

Teeviidaga samal ajal oli 1.-2. detsembril Eesti Näituste messihallis juba kolmandat korda ka kutsemeistrivõistlus Noor Meister 2011, kus selgitati välja Eesti parimad oskustöölised.

Sel aastal oli mõõtu võtmas 145 võistlejat 12 erineval alal. Võistlesid rätsepad, viimistlejad, infotehnoloogid, juuksurid, maastikuehitajad, mehhatroonikud, plaatijad, puhastusteenindajad, elektrikud, elektroonikud, floristid ja graafilised disainerid. Messihallis sai kahel päeval näha ka meeelahutusprogrammi. Tõmbenumbrid olid trikimees Jürgen Veber ja Superstaari saatel tuntud laulja Artjom Savitski. Esinesid ka kutsekoolide õpilased. Kodumaised kutsemeistrivõistlused on noortele hüppelauaks rahvusvaheliste võistlustele pääsemiseks. Ka võistluse Noor Meister 2011 osa erialade parimad pääsevad järgmisel aastal üleeuroopalisele kutsevõistlusele EuroSkills. Võistlusi korraldas SA Innove koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga. Võistlusi rahastab Euroopa Sotsiaalfond.

▲ Maailm valla

SA Archimedes ja Euroopa Komisjon korraldasid Teeviidal esmakordselt eraldi saalis väljapaneku „Maailm valla - õpi, tööta ja tegutse välismaal“, kus tutvustati noortele, millised on nende võimalused õpingute, töötamise, ettevõtluse alustamise, vabatahtlikuna tegutsemise ja rahvusvahelise koostöö valdas eelkõige Euroopas, kuid ka mujal maailmas. Oma kogemusi jagasid Eesti, Läti ja Leedu projektide elluviijad, näidati filme, toimusid arutelud ning noortel oli võimalik ka ise tegevustes kaasa lüüa. Vabakutselise ajakirjaniku ametit pidav Liis Kängsepp tutvustas messil noortele programmi Euroopa Noored ning kiitis väga programmi rahastatavat Euroopa vabatahtlikku teenistust: „Tahtsin oma ellu midagi uut ja ekstreemset. Valisin vabatahtliku teenistuse Argentiinas. Olen saanud oma ellu palju uusi kogemusi ja teadmisi, näiteks uue keele ning loomulikult vaheldust!“

▲ Eesti ANK

Eesti Avatud Noortekeskuste ühenduse messiboksis käis läbi palju noori. Viktoriinniküsimusele, mida tähendab EANK, ei osanud paljud kohe vastata, kuid infoseinalt sai vajaliku vastuse otsida. Nii tegid ka fotol olevad tüdrukud. „Kui aga noored saavad aru, et ANK ongi noortekas, ol-

lakse rõõmsalt üllatunud, sest noortekas on paljudele tuttav koht,“ tões EANKi tegevjuht Heli Erik ja lisas, et messil on käinud ka teised eksponentid nendega kontakti otsimas, et meie saaksime erinevat infot otse noorteni viia. Messiboksis olnud Paide ANKi töötaja Jane Lausi sõnul tundsid ka mitmed noorsootöötajad huvi, kuidas saada EANKi liikmeks.

TOIMETAJA VEERG

Ühistegemistes sünnib sünergia

2011. aasta Aken on jõudnud oma viimase numbrini ning nüüd nagu aasta lõpus ikka, vaatame meigi tagasi lõppevale aastale. Sündmusi, mis töid Eesti eri paikades samal ajal kokku suure hulga noori ja noortega tegelevaid inimesi, oli mitmeid, niisamuti olulisi suurüritusi keskustes.

Mais tähistati kõikjal Euroopa noortenädalat: nii Euroopas kui ka koduses Eestis, mida siin vedas SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo koostöös mitmete organisatsioonidega. Nädalane bussitur viis projektmeeskonna põnevatesse Eestimaa noortekeskustesse ja pakkus paljudele vajalikku infot ja põnevat tegevust. Maikusse jääb ka Eesti ANKi korraldatud noorte Euroopa päev, mille ajal leidsid kogu päeva kestel aset Euroopa Liidu teemalised töötoad, viktoriinid, minimeessid, esinemised ja flashmob'id. Interneti-otsetülekanne 13 keskuse vahel oli edukas ja päeva jooksul jälgitav interneti-TV populaarne. Reaalselt sai sündmusest osa ligi 3000 ning virtuaalselt 4500 inimest, noort või noortemeelset inimest. Fantastiline, kas pole!

Suvi tõi enesega paljude noorte jaoks kaasa töö, olgu siis õpilasmalevas või mitte. Augustis pakkus Eesti Noorteühenduste Liit Pärnus noortepäeval võimalust otsida vastust küsimusele: kuhu kuulun mina? Lisaks enesemääratluse otsimise võimalustele tutvustati mõtteviisi, et noorte roll ühiskonnas on olulisel kohal ja noortega tuleb arvestada, kuna nad kasvavad ühel hetkel suuremaks. Seegi sündmus tõi kokku suure hulga noori inimesi.

Oktoobris tähistati Eesti Noorsootöö Keskuse vedamisel noorsootöö nädalat, mille ajal viidi kogu Eestis läbi 77 erinevat ettevõtmist. Eesmärgiks tutvustada noorsootööd laiemale avalikkusele sai kahtlemata täidetud. Meediakajastuste kaudu olid nii noored kui ka noorsootöötajad tähelepanu orbiidil ja kohalikul tasandil oli noorsootöö väärtustamine või siis mitteväärtustamine päevakorral.

Sügis tõi ohtralt koolitusi ja messe. Rahvusvaheline mess Tool Fair jõudis Eestisse ja Teeviit sai täisealiseks. Detsembri alguses sai hulga noori kokku ka osaluskohtumistes üle Eesti.

Need kõik on olnud suured ettevõtmised, millesse on kaasatud palju noorsootöötajaid ja noori ja seal, kus on palju noori, on palju energiat. Lausa niipalju, et tekib sünergia! Tekib palju noort värsket ja avanemata energiat, mida läbimõeldud ja mitmekesine Eesti noorsootöö, mis teisteltki riikidelt heakskiidu saanud, suunata aitab. Uuel aastal uue hooga!

Peatoimetaja: Liis Ehavere

Akna ajakirjanikud: Erle Allas, Pille Ivask, Teelemari Loonet, Eliis Vennik, Rivo Veski, Teele Üprus, Kristiina Tilk, Tatjana Pavlenko

Ajalehe Aken väljaandmist ja veebilehe haldamist rahastab Euroopa Sotsiaalfondi programm "Noorsootöö kvaliteedi arendamine"

Väljaandja: OÜ Nädaline

Address: Viljandi mnt 6, 79511 Rapla, Eesti

Telefon: 489 2130, GSM: 529 3996

E-post: aken@nadaline.ee, aken.enl.ee

Trükk: AS Kroonpress. Tiraaž: 3500

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

Kirjandivõistlusele „Minu elu kutse“ laekus 101 tööd

„Ma soovin, et kunagi, ühel päeval tulevikus võiksin vadata enda ümber ja täiesti siiralt naeratada mõeldes, et olen kogu selle aja teinud midagi, mis on minu jaoks kõige õigem ning teiste jaoks kõige kasulikum“.*

Sirli Kriisa, kirjandi- ja esseevõistluse „Minu elu kutse“ žürii liige, Kesk-Eesti Noorsootöö Keskuse karjäärinõustaja IV, Karjäärinõustajate Ühingu juhatuse liige

Nii lõpetas oma mõtisklused üks SA Innove karjäärinõustajate arenduskeskuse eestvedamisel läbi viidud kirjandi- ja esseekonkursil „Minu elu kutse“ osalenu.

Konkursi nimi - „Minu elu kutse“, oli üsna intriigeriv ja žüriil oli meeldiv lugeda sisukaid, stiilühtseid, hea vormi ja keelega omapäraseid töid, kus noored analüüsisid tulevikuplaane, unistasid oma elu kutsest või elukutsest. Parimad tööd paistsid silma selge ja loogilise aruteluga, filosoofilisusega ning eripäraste võtetega, milleks olid motod, tsitaadid, otsekõne kasutamine jne. Karjäärinõustamise teema oli kajastatud oskuslikult oma tunnete, mõtete ja unistuste kaudu.

Žürii märkis, et kirjandivõistlusel osalenud tööde tase oli väga hea. Kirjandite/essee põhjal võib julgelt öelda, et need noored mõtleavad oma tulevikule ja oskavad näha elu laiemalt kui me tihti arvame. „Kõik ei ole must-valge. Te ei pea olema keegi, kes te olla ei taha. Minge ja tundke endast lihtsalt rõõmu, avastage uusi asju, kukkuge läbi, saage haiget, tõuske püsti ja minge edasi! /.../ Elu seisab teie nina all

ning kogu aeg kutsub /.../“

Väga paljud noored oskavad seostada enda võimeid ja oskusi elukutsevalikuga: „Elukutse peab inimesele meeldima ja huvi pakkuma, kuid isiklikule ja emotsionaalsele valmidusele lisandub veel üks ülioluline punkt: valdkonnas peab olema hea. Et olla edukas, isegi väga hea.“ Neile mõtetele järgneb üksikasjalik eneseanalüüs – milles siis mina hea olen, mida ma pean veel õppima, harjutama, kogema, et saada veel paremaks.

See, millest rohkem kirjutatakse, on tõenäoliselt ka rohkem südames, tekitab küsimusi või siis hoopis heameelt lahenduste leidmisest. Noored unistavad väga erinevatest asjadest.

Kas seoses vabatahtliku tegevuse aastaga või sellest sõltumatult, aga mitmetes töödes oli kajastatud vabatahtlikkuse teemat. Noored kirjeldavad ennast vabatahtlikuna näiteks noortekeskuses noori toetamas, lastekodus, loomade varjupaigas, Punases Ristis. Väga hea on mõelda, et abivajajate toetamine on südames ja samas loomulik tegevus.

Erakordselt paljud näevad ennast tulevikus loomingulisel tööol - kunstnike, lauljate, näitlejate ja tantsijatenä. Siin võib põhjus olla ka selles, et kirjutajad ongi loomingulisemad inimesed, tehnikahuvilised ei kipu nii sageli esseesid ja kirjandite konkursidele saatma.

Noorte valmisolek „maailma päasta“ ilmneb paljude metafooridega, poeetilistes, filosoofilistes aruteludes (maailm minu ümber + maailm minu sees).

„Ma tahan, et minu töö viiks mind maailma. Ma tahan, et ma ei jääks kinni mingi asja oskamisse, tahtmata enam are-

Kirjandivõistlusest

- Sel aastal üheksandat korda
- Suunatud 15-19aastastele noortele
- Osales 101 noort
- Kõige rohkem töid saabus Jakob Westholmi Gümnaasiumist (16 tk) ja Tallinna Kristiine Gümnaasiumist (10 tk)
- Parim kirjutaja sai Coca-Cola Hellenicult Apple iPod nano. Võistlust toetasid veel Eesti Päevaleht, Õpetajate Leht ja Euroopa Liidu Sotsiaalfond Paremate töödega saab tutvuda rajaleidja.ee/minuelukutse

neda. Ma tahan, et töö, mida ma teen, inspireeriks mind minema kuhugi, kus seda paremini tehakse. /.../ Ma tahan, et minu töö ise muudaks mind paremaks inimeseks. Parema inimesena saaksin ma jällegi seda tööd paremini teha ja me mõlemad võidame.“ Inimeste aitamine ja maailma parandamine seonduvad noore jaoks elukutsega, mis konkreetsete edasiõppimise plaanidega on enese jaoks juba läbi mõeldud - õpetaja, arst, psühholoog, kriminaal, politseinik, tule-õhkujaja jm.

Töömaailma astujal tuleb teha paljudele huvidele tuginevaid otsuseid. Konkursitöödes paistis silma vajadus otsustada mitmete valdkondade vahel. Vahva, kui leitakse kõige sobivam lahendus. Näiteks: „Pärast väsitavat koolipäeva õpetajana lähen taon sepikojas paar naela ning õhtul istun rõdul, vaatan päikeseloojangut ja mõtlen, et olen endale täiesti õiged ametid valinud. Kõik see on hetkel veel unis-

tus /.../, kuid kindlasti teen ma sellest unistusest vähemalt poole teoks!“

Mõni kirjutaja on uurinud täpsemalt, mida ja kus just teda huvitavas valdkonnas õpetatakse. Ka tagavaraplaanid on olemas. „Esimesel korral täppi panna oleks erakordne. Läheb valesi - tuleb uuesti proovida!“ See näitab planeerimiskust ja otsustamisküpsust. On näha sügavat eneseanalüüsi - erinevate arutelude, testide, töölehtede põhjal enda sobitamist vastavasse valdkonda.

Alati on sellel võistlusel kajastatud puuetega noorte karjäärinõustamist ja võimalusi.

Mitmes töös olid unistused, mis võib-olla ei täitu, aga mis aitavad otsida lähedast valdkonda või võimalikult unistusega seonduvat ametit. Noortepärane soov - siit ära, välismaale - kinnitab vajadust proovida võimalikult paljusid erinevaid valdkondi, panna ennast proovile.

Valmisolek vastata elu kutsele, avada uksi ja uurida uusi võimalusi, on tänase noore üks väljakutse. Hea, et paljud noored on selle väljakutse vastu võtnud ja teavad, MIKS JA KUIDAS elu kutsele vastata.

„Elu kutse kuulamiseks peab vaatama sügavale endasse, kuulama iseenda kõige salajasemaid soovide ja mõtteid /.../. Me ei pruugi täheleegi panna, kui ta ühel hetkel kohal on. Siis tuleb temast usaldavalt kinni haarata ja tema kutset järgida /.../. Südames soovin iga päev tasa-tasa, et inimesed mu ümber kuuleks elu kutset, mis neile saadetud; et nad tabaks ära õige hetke ja ammutaksid elu kutsest elurõõmu. Elu peab olema elav!“

* Artiklis on kasutatud väljavõtteid võistlustöödest.

Aasta noortesõbralikem ajakirjanik on Elina Randoja Tartu Postimehest

Eesti Noorteühenduste Liit (ENL) andis ka sel sügisel välja aasta noortesõbralikema ajakirjaniku tiitli, mis sedakorda läks Elina Randojale Tartu Postimehest, väljaannete kategoorias tunnustati noortesõbralikkuse eest ajalehte Saarte Hääl.

Teelemari Loonet

Konkursile said osalejaid esitada noorsootöötajad, huvijuhid, noortega töötavad spetsialistid ja noorsootöötajad ning võitjad valis välja žürii,

kuhu kuulusid ENLi, ENTk, Euroopa Noorte, Õpilasesinduste Liidu ja Eesti Üliõpilaskondade Liidu esindajad. Auhinnad anti üle oktoobris peetud meediakonverentsil „Noored? Meedias? Eestis?“.

Võitja valikut põhjendas ütlus ENLi avalike suhete spetsialist Karl Hallik, et Elina Randoja on juba statistiliselt kõige rohkem noortega seotud teemasid kajastanud.

„Ta on Tartu Postimehes enam-vähem ainus, kes kajastab noorte teemasid ja sealhul-

gas ka selliseid asju, mis muudu uudistekünnist ei ületa,“ selgitas Hallik žürii otsust. „Ta valiti puhtalt selle pühendumuse pärast ja ta on ka ise väga noor ajakirjanik.“ Halliku sõnul esitati noortesõbralikema ajakirjaniku tiitlile tänavu viis kandidaati ja konkurents oli üsna tihe - Randoja tuli võitjaks vaid ühe häälega.

Tunnustuse saaja ise ütles, et see tuli suure üllatusena. Oma tööst rääkides ütles Randoja, et kirjutabki vaid noortega seotud teemadest ja eriti pakuvad

talle huvi noorte endi ettevõtlikkusega seotu. „Kõik, mida noored just ise teevad, mida neile ette ära ei tehta,“ selgitas Randoja, kes teeb enda sõnul väga põnevat tööd. „Tänu sellele olen kohtunud noortega, kes on äärmiselt aktiivsed ja huvitatud sellest, mida nad teevad. Tänaval kõndides võib noortest palju halvem pilt jätta, aga seda tööd tehes näed inimesi, kes tõesti teevad midagi, mitte ei istu päeval läbi ainult kaubamajas,“ tunnustas ta aktiivseid noori.

Noorsootöö foorumil vahetati mõtteid

14.-15. novembril peeti Tartus Dorpati konverentsikeskuses V Eesti noorsootöö foorum. Selleaastase foorumi eesmärk oli algatada arutelu ning anda võimalus erinevatele osapooltele esitleda oma visioon Eesti noortest ning noorsootöö tulevikust.

Teele Üprus

Kahel päeval aset leidnud ürituse põhiküsimus oli, millist noorsootööd noored vajavad ning missugune see võiks olla. Foorumil astuti üles mitmete ettekannetega.

Näiteks haridus- ja teadusministeeriumi noorte ja välisuhete asekanstler Madis Lepajõe rääkis oma ettekandes „Noorsootöö tagasisivaatepeeglis“, et noorsootööga ei ole tegeletud ainult lähiminevikus, vaid juba 100 aastat tagasi, noorsootöö korraldamiseks kehtestati seadus 75 aastat

tagasi, praegu kehtiv seadus võeti vastu 1999. aastal.

„Kuigi põhimõtted püsivad, muutuvad nii noorsootöö keskkond kui ka meetodid, sest muutub noorte olukord,“ kõlas fraas Lepajõe ettekandest.

Seija Astala, kes on Soome haridus- ja kultuuriministeeriumi kultuurinõunik, tõi ettekandes „Euroopa noorsoo poliitikat“ välja näiteks Euroopa noorsoo koostöö sihid, mille seas olid „Agenda 2020“ ning „Euroopa noorsoo strateegia 2010-2018“.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo juhataja Reet Kost heitis oma ettekandes linnulennult pilgu Eesti noorsootööle, kus tõi ka välja, millele tuleb noorsootöö arengute tagamisel mõelda.

Foorumil osalesid nii noorsootöötajad kui ka kõik noortega või noorteühendustega kokku puutuvad inimesed.

Foorum tõi kokku nii noorsootöötajad kui ka noortega või noorteühendustega kokku puutuvaid inimesi.

Foto: Eesti Noorsootöö Keskus

Peakorraldaja Ingrid Väravas sõnas, et osalejaid oli üle 200. „See näitab, et noorsootöö kui valdkonna areng läheb palju

dele korda,“ rõõmustas Väravas.

Lisaks ettekannetele viidi esimese päeva teises pooles

läbi üheksa töötuba, kus Väravase sõnul said osalejad arutada tänaste noorte vajaduste ning probleemide üle. Täpse-

malt räägiti töötubades noorte seosest majanduse, kultuuri, ääremaastumise ja põlvkondadevaheliste suhetega. Arutleti ka noorte ja ühiskondliku sidususe üle, räägiti noorte osalusest. Tähelepanu pöörati veel noorte valikutele, kas need on „õiged“ või „valed“. Töörühmades otsiti vastuseid küsimustele, kas noor olla on kuritegu ning kes tegelikult õpetab, kas ka elu.

Peakorraldaja Väravas jäi foorumiga rahule, tema sõnul läks aasta algusest korraldama hakatud üritus ootuspäraselt. „Hea meel on, et foorumil oli palju huvitavaid esinejaid ning ettekandeid,“ lausus Väravas.

Foorum sai teoks koostöös haridus- ja teadusministeeriumi, Eesti Noorsootöö Keskuse ning Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusega. Noorsootöö foorum leiab aset iga kolme aasta tagant, esimene foorum oli 1999. aastal.

Üle-eestilises Osaluskohvikus pakuti mitut „maitsvat rooga“

Kuigi noortel on võimalus kaasa rääkida noortevolikogudes, õpilasesindustes või noorteorganisatsioonides, ei leia noored ja „vanad“ tihti-peale aega, et maha istuda ja koos tulevikku vaadata.

Kristiina Tilk, Teele Üprus

Nii kutsutigi mõlemad pooled - noorte esindajad ja otsustajad kokku just kohvikustiilis - eesmärgiks tuua ühiste teemade ümber kokku erineva tausta ja kogemusega noored ning noortemeelsed, et koos arutada, kuidas tulevikus edasi liikuda, jagada ideid ning mõtteid.

1. detsembril korraldas Eesti Noorteühenduste Liit programmi Euroopa Noored toel koos maakondlike noortekogudega, linna ning valla noortevolikogudega 15 Osaluskohvikut „1500 pead ja 15 000 sekundit noortesõbralikuma tuleviku nimel“. Noorte osalejate seas oodati kohvikusse avatud mõtlemisega aktiivseid (ja vähemaktiivseid) noori, kes hoolivad oma kodukohast tänas ja tulevikus ning kes tahaksid maakondlikel noori puudutavatel teemadel kaasa rääkida.

Otsustajate seas oodati kohvikulaua taha erineva tasandi otsustajaid: omavalitsusjuhte, noorsootöötajaid, koolijuhte, riigikogulasi ja kõikide teiste valdkondade esindajaid.

Raplamaal oodatust suurem osavõtt

Raplamaal viidi 15 000 sekundit kestev Osaluskohvik läbi Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis. Siinse Osaluskohviku

koordinaator Ene Sepp ütles, et esialgu oli oma osalemissoo- vist teada andnud ligikaudu 40 inimest, aga kohale oli neid tulnud peaaegu poole rohkem. Kokku osales 62 noort ja 22 otsustajat. „Osalejaid võis ka natuke rohkem olla, sest mõned õpilased käisid nii, kuidas tundidest vabaks said ega registreerinud ennast võib-olla ära,“ lisas Sepp.

Kohvikul avas maakondlik koordinaator Ene Sepp, oma tervitussõnad ütles gümnaasiumi direktor Jaan Reimund ning Rapla valla noortevolikogu esimees Triin Roos tutvustas Eesti Noorteühenduste Liitu ja selle tegemisi. Seejärel ootas külalisi ees „maitsva menüü“ tutvustus ehk anti ülevaade arutlusele tulevatest teemadest ning lauajuhtidest, kes üht või teist teemat käsitlesid.

Kokku oli arutlusel üheksa teemat, millest kuus olid üle-eestilised ja kolm lisateemat lähtusid maakonna spetsiifika- st. Igal teemal oli oma lauajuht ning kokku said noored valida nelja erineva teema vahel, milles soovisid oma sõna sekka öelda või kuulata, mida on otsustajatel neile öelda.

Et teemadering oli lai, sai igaüks välja valida just talle sobiva ja huvipakkuva. Rapla maakonnas osutusid kõige populaarsemateks noorte tööhõive, noorte tervis ja tagasi juurte juurde - need laud olid Ene Sepa sõnul kogu päeva jooksul täidetud. Maakondlikud lisateemad Raplamaal olid: info jõudmine noorteni, tagasi juurte juurde, noored ja taaskasutus. Seda, et noored tõesti kaasa mõtlesid ja tee-

made vastu huvi üles näitasid, kinnitasid ka pärast arutelude lõppu lauajuhtide ettekantud kokkuvõtted. Välja toodi mitmeid ideid, mida noored olid pakkunud ning samuti tunti teemade vastu huvi ja esitati küsimusi. Näiteks noorte tervise teemat juhtinud Rapla valla tervisedenduse spetsialist Ülle Rütison rääkis kokkuvõttes sellest, kuidas üheskoos kummutati müüte ja arutleti, et teadmised tulevad kogemustega ning kui tähtis on terve olemiseks liikuda.

Läänemaal ühendati Osaluskohvik kohaliku foorumiga

Läänemaal Martna Põhikoolis kogunes ligi 150 osalejat juba varakult, kuid erinevalt teistest maakondadest alustati päeva töötubadega, kuna Läänemaa Noortekogu otsustas Osaluskohvikut ühendada maakonna noortefoorumiga. Töötubade teemadeks olid noorteüritus, noorte veebiportaal, noorteraadio, noorte televisioon, noorteleht ning eraldi oli ka noorsootöötajate töörühm. Töötubade tulemusena esitasid osalejad pärastlõunal töötubade kokkuvõtted. Joonistati plakateid, tehti teatraalseid etteasteid ning lavastati nii raadio- kui ka telesaade.

Pärast töörühmade esitlusi alustati Osaluskohvikuga. Lisaks noortele käisid foorumil ka noorsootöötajad, koolide juhid ja teised noortega kokku puutuvad inimesed, kes samuti kaasa mõtlesid ning arutlesid.

„Hästi läks see, et kõik päe-

Kuus põhiteemat:

1. Vabatahtlikkus
2. Noorte osalus kohalikul tasandil
3. Mitteformaalne formaalses keskkonnas
4. 16aastaselt valima
5. Noorte tööhõive
6. Noorte tervis

vaosad täiendasid üksteist ja töötasid - seega, Osaluskohvik, kus kartsimet, et noored ei suuda ehk nii kaua ühe teema taga istuda, möödus edukalt ja laudkonnad töötasid aktiivselt,“ jäi peakorraldaja Kelli Seiton päevaga rahule.

Kogu päeva jooksul liikus kohviklaste vahel ringi ka meediavõrgustik, kus Seitoni sõnul olid projekti raames kokku kutsutud noored, kes aasta jooksul saanud meediakoolitust rõhuga just ajakirjanduslike tekstide koostamisele. Niisiis oli nende ülesanne peale foto- ja videokajastuse ka kohaliku lehte artikkel kirjutada.

Ürituse projektijuhi Liina Rüttil sõnul osales kogu Eesti mastaabi arvesse võttes Osaluskohvikus ligikaudu 1500 noort.

„Eelregistreerinuid oli 1500, aga paljud neist kohale tulid ja palju veel eri paigus neile maakonniti lisaks tuli, ei oska ma praegu täpselt öelda. Kõikides teemades räägiti väga aktiivselt kaasa ja ilmselt populaarsemad olid: noorte osalus kohalikul tasandil, vabatahtlikkus ja noorte tervis. Samas oli inimesi igas teemalauas ja tühjaks ei jäänud ühtegi kohta,“ lisas Liina.

Veebileht koondab uuringuid Eesti noorte elu ja olukorra kohta

Eesti Noorsootöö Keskuse ja uuringukeskuse Praxis koostöös loodud veebileht Noorteseire.ee leiab huvilise mitmeid uuringuid Eesti noortest ja leht täieneb pidevalt.

Teelemari Loonet

„Noorteseire peegeldab kõige värskemal infot Eesti noorte elu ja olukorra kohta - kui palju meil on noori, kui paljud õpivad, töötavad, milline on noorte tervis ja toimetulek, millele kulub noorte vaba aeg ja nii edasi,“ selgitas Eesti Noorsootöö Keskuse programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ kvaliteedi ja seire suuna juht Kaisa Orunuk.

2010. aastal keskendusid noorteseire uuringud noorte olukorrale tööturul, tänavu uuritakse lähemalt noorte osalemist noorsootöös. Lisaks uuritakse iga aasta üheksat valdkonda, näiteks noorte tervist, heaolu ja turvalisust.

Andmete kogumise kõrval neid ka analüüsitakse ja

antakse soovitusi tegutsemiseks. „Selline info on koondatud ja tehtud kättesaadavaks, et noortega töötavad inimesed ja kõik teised noori puudutavate otsuste tegijad, aga ka uurijad, saaks noorte olukorraga tutvuda ning oma töös sellest teadmisest juhinduda,“ märkis Orunuk. Iga aasta koondatakse noorteseire andmed poliitikaülevaadetesse ja aastaraamatusse, mille varal toimuvad mõttehommiku arutelud ja konverents.

Samuti on noorteseire veebilehel noori puudutavate varasemate uuringute andmebaas, millest leiab alates 1991. aastast pärinevaid uuringuid.

Orunuk avaldas lootust, et noorsootöötajad ja noori puudutavate otsuste tegijad leiavad need andmed üles, harjuvad neid analüüsima ja kasutavad neid oma töös. „Usume, et parem teadmine noortest ja sellest tööst, mis noorte heaks tehakse, aitab kaasa paremate otsuste tegemisele,“ ütles ta.

noorteseire.ee

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus pidas kümnnendat sünnipäeva

Seista tugevana tujukate tuulte vallas on kordades lihtsam, kui meie kõrval on toetav tugi ja jalge all õiglastel väärtustel põhinev vundament.

Erle Allas

Kogu Eestis tegutsevad noortekeskused võivad tunda kindlust, kui nende tegemisi aitavad koordineerida organisatsioonid, kelle südameasjaks on saanud noortekeskuste arendamine ning mitmekülge toetamine. Just sellist eesmärki kannab endas MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus ehk EANK, mida saab nimetada üleriigiliseks noortekeskuste eestkosteoranisaatsiooniks.

Kümme aastat tagasi 6 noortekeskuse loodud ühenduse koosseisu kuulub täna 78 noortekeskust ning 52 juriidilist liiget. EANK tegutseb avatud noorsootöö meetodil ning tema peamine tegevus on arendada noorsootööd Eestis. Organisatsioon esindab keskuste huve suhetes erinevate institutsioonidega, seda nii kohalike omavalitsuste, riigi kui ka Euroopa tasemel. Lisaks algatab, toetab, viib EANK ellu koostöö- ja arendusprojekte ning tegeleb noortekeskuste nõustamisega.

Käesoleval hetkel on ühenduse suurimaks tegevusvaldkonnaks Euroopa Sotsiaalfondi hanke koordineerimine ning vastavate tegevuste elluviimise toetamine. Igapäevane suhtlus noortekeskuste ja mo-

biilse noorsootöö teostajatega, osalemine ümarlaudadel ning eri tasandite kokkusaamistel on aeganõudev, kuid sihipärane tegevus. Sooviga ühelt poolt mõista noortekeskuste vajadusi ning teiselt poolt leida tekkinud vajaduste ning ideede jaoks nii rahalised kui ka mitterahalised vahendid.

Ajas tagasi vaadates meenutas EANKi tegevjuht Heli Erik: „Rõõmu pakkuvaid hetki ning märkimisväärseid projekte tegutsemise jooksul on olnud rohkelt. Üks kaalukamaid neist on olnud VARAAIT, mille raames aastatel 2006-2010 said kümned noortekeskused võimaluse soetada endale ja teistele keskustele laenuamiseks mõeldud erinevaid vahendeid.

Peotelk, muusikainstrumentid või projektor – kõik need ja paljud teised vahendid on aidanud tuua noorte tegevusse rohkem võimalusi ning ka luua soodsamaid tingimusi. Aastast 2010 on EANK Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames hanke „Noorte konkurentsivõime suurendamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ühiskonnale pakutava noorsootöö teenuse osutamine läbi noortekeskuste“ elluvijja. Hankega toetatakse noortekeskustes huvitegevuse korraldamist, mobiilse noorsootöö teostamist, noortekeskuste projektlagrite korraldamist jpm.“

Eesti ANKi asutajaliikmed Ave Szymanel, Tiiu Rahuoja, Marika Markus ja Heidi Paabert, tagaplaanil praegused juhatuse liikmed Indrek Palu ja Riina Vaap.

Fotod: erakogu

Sünnipäevator.

2011 on sünnipäeva-aasta

2011 on olnud EANKile aga eelkõige juubeliaasta, kuna 9. novembril täitis tegutsemisest 10 aastat. Selle väarika sündmuse tähistamiseks kogunesid 14. novembril haridus- ja teadusministeeriumi suures saalis Eesti ANKi liikmete esindajad, endised ja praegused juhatuse liikmed, koostööpartnerid ning Eesti V Noorsootöö Foorumi delegaadid.

Õhus oli rõõmu ja tänu, et pikad aastad on olnud täis tuge ja ühist koostööd. Sünnipäevalaps võttis vastu õnnitlusi, kuid jagas ka ise tänusõnu neile, kelle roll EANKi ajaloos on olnud kummardust vääriv. Tänu jagati ka viiele noortekeskusele, kes noorsootöö foorumil osalejate arvates olid tubliduse eest tunnustuse ära teeninud – Ülenurme Noorte- ja Perekeskus, Tallinna Noorsootöökese-

kuse Järve Noortekeskus, Saue Noortekeskus ning Lille Maja ja Tähe Noortekeskus Tartust.

Juhatuses esinase Riina Vaapi sõnul on EANK aastatega kasvanud väikesest noortekeskusi ühendavast „klubist“ arvestatavaks organisatsiooniks nii Eestis kui ka mujal Euroopas.

EANKi huvide ringi on tõusnud kodanikeühiskonna toimimine kõige laiemas mõttes – alates üksikisiku, sh noore aktiivsest osalemisest kuni organisatsiooni osalemiseni noortepoliitika kujundamisel Euroopa Liidus.

Julgustav mõte, et iga noore arvamus on tähtis ning et noori tuleb õpetada ja suunata aktiivseks kodanikuks saamiseks, jääb kõlama organisatsiooni juhatuse sõnumis. Palju õnne ja edu, EANK!

Euroopa Noortekeskuste Ühendus tegi Eestis tulevikuplaane

Noortekeskuste hea käekäigu eest ei hoolitseta ainult meie riigis, vaid töö ja koostöö noorte teemadel käib paljudes maailma paikades.

Erle Allas

Leida vahendeid, jagada kogemusi, olla pildil ja osake suurest - selleks on vaja järjest enam kuhugi kuuluda. Eesti noortekeskuste eestkosteoranisaatsioon MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus ehk EANK on leidnud oma koha lisaks Eestile ka Euroopa ruumis, olles täieõiguslik Euroopa Noortekeskuste Ühenduse ehk ECYCi (European Confederation of Youth Clubs) liige. EANKi kutsel külastasid 11.-13. novembrini Eestit selle

ühenduse 22 noortekeskuste esindajat üle kogu Euroopa, et tutvuda nii Eesti noorsootööga kui ka ühiselt ühenduse käekäiku ja plaane arutada.

Visiidi esimene päev oli pühendatud Eesti noorsootööle, mille käigus teiste riikide kolleegid said tutvuda Eesti noorsootöö eripärade ning korraldusega. Haridus- ja teadusministeeriumis tutvustas noorteosakonna nõunik Ardo Rohtla noorsootöö arengut ja tulevikuvaateid Eestis ning Kaisa Orunuk Eesti Noorsootöö Keskusest (ENTK) noorsootöö kvaliteedi hindamise süsteemi Eesti omavalitsustes. Erilist huvi pakkus ühenduse liikmetele eelmisel aastal välja töötatud „Noorsootöö

kvaliteedi hindamise mudel“. Tutvustati ka Euroopa Regionaalfondi toel renoveeritud Põltsamaa noorte- ja elukestva õppe keskust ning Siimusti Avatud Noortekeskust.

Kaks järgmist päeva mõeldusid teises keskkonnas Tartu Dorpati Konverentsikeskuses, kus arutleti ideede ja otsuste üle, mis puudutasid ühendust nii formaalses mõttes kui ka tulevikusuundi. Kuna üks aasta on läbi saamas ja teine algamas, käsitleti organisatsioonisiseseid küsimusi - milline saab olema järgmise aasta tööplaan ja strateegiad, korraliste koosolekute ajad ning kodukontori ümberkolimisega seonduv, mis hakkab asuma Soomes.

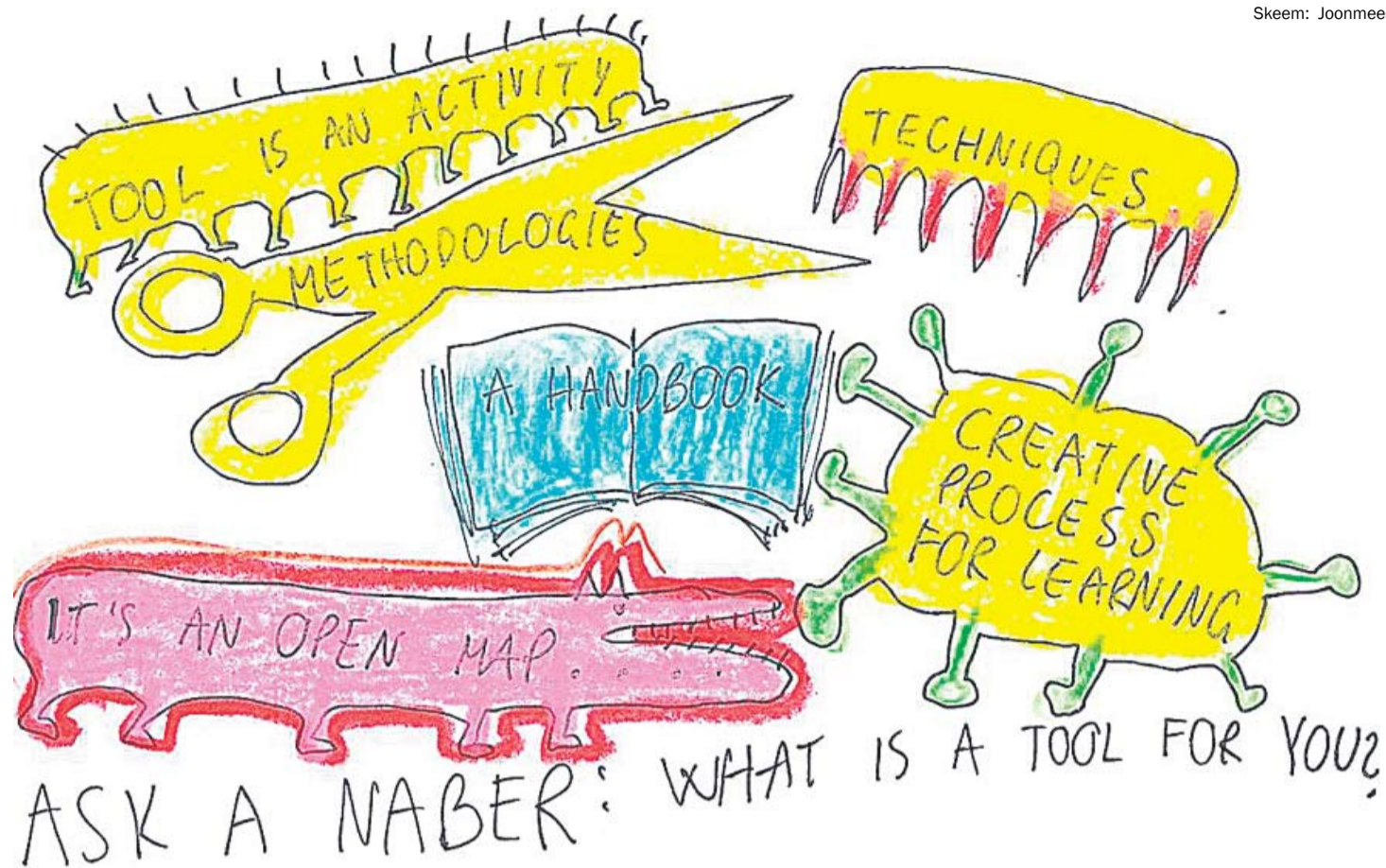
Et olla nähtav, peab tänapäeva suures infotulvas üha enam mõtlema võimalustele, kuidas enda olemasolust, nii oma tegevuse ulatusest kui ka projektidest suures infotulvas märku anda. Nii oli ka ECYCi üldkoosolekul üks olulisemaid teemasid organisatsiooni turundus ehk kuidas kättesaadavalt pildil olla. Võimalusi nähti selleks nii ECYCi uudislehe väljaandmisel, avatud noorsootöö heade näidete kogumi väljaandes kui ka Euroopa noortefoorumil enda põhimõtete edastamises.

Häid ideid jagus päevadesse veelgi ning arutlusel olid ka erinevad koolitused, mis ühel või teisel moel organisatsiooni ja ka noorte olemist selle kau-

du paremaks peaks muutma. Ühiselt leidis otsustamist, et aastal 2012 käivitatakse projekt Islandil, mille käigus õpetatakse noorsootöötajaid toime tulema ja õpetama lihtsamates tingimustes, ning seminar Armeenias, mis keskendub noortekeskustele kui kohale, kus on võimalik arendada dialoogi eri generatsioonide vahel. Arutati eelmainitud projektide toetust ja rahastuse küsimusi. Otsustati korraldada liikmesorganisatsioonide tegevjuhtide ja presidentide kohtumine 2012. aastal Rumeenias.

ECYCi sekretär Carmen Paun, kes osales samuti kohtumisel Eestis, ütles, et noorsootöö on eri riikides väga erineval tasemel. Põhja-Euroopa

töötab enam-vähem ühesuguste meetoditega, aga lääne poole liikudes muutuvad nii mõiste kui ka tahe ja oskus noorsootöö teemadel arenda ja tegutseda. On riike, kus noorsootöö on lisaks Euroopa rahastusele ka riikide ja kohalike omavalitsuste tasandil väga kõrgelt tunnustatud ning toetatud, kuid on riike, kus see alati nii ei ole. Et areneksid erinevate kultuuride ja riikide koostöö oskused, suhtumine kui ka üldine vaade noorsootööle, on vaja ühendusi nagu ECYC, kelle ülesanne on lisaks palju muu kõrval ka sõnumi edastamine, kuidas ja milliste vahenditega saaks liikuda paremini, kõrgemale ja kaugemale.

Skeem: Joonmeedia

Tool Fair inspireeris rahvusvahelist noorsootöö kogukonda

Tallinnas 16.-20. novembrini toimunud kuuendal rahvusvahelisel Tool Fair'i messil osales 126 noortega töötavat inimest 36 riigist Euroopast ja kaugemalt, kes jagasid, nagu messi nimigi ütleb, tööriistu ehk meetodeid, mida nad tavapäraselt noorsootöös kasutavad.

Rivo Veski

Tool Fair'i väisanud Aken intervjueris osalejaid Eestist, Iirimaa ja Palestiinast.

Messi viimasel päeval märkis Iirimaa pärit Mieke Neven McMahon, et selline üritus annab võimaluse noorsootöötajal astuda teise rolli. "Üks põhjustest, miks pean Tool Fair'i vajalikuks, on see, et kuna ise olen koolitaja ja puutun kõigi siin läbi võetud teemadega kokku, on vahetevahel väga oluline ka ise olla osaleja rollis."

McMahon sõnul on Tool Fair'il õpitut raske lühidalt kokku võtta. "Kindlasti olen omandanud oskusi analüüsida ennast, oma tööd ja seda, kuidas minu töö toimib. Selleks kasutasime siin küsimuste püstitamise meetodit - kuidas ma suhtlen, kuidas ma töötan, kuidas ma tegelen probleemidega."

Seda, millised erinevused riigiti väga kirevas Tool Fair'i osalejaskonnas peegelduvad, McMahon öelda ei osanud, kuna ka väga väikese Iirimaa puhul võib näha piirkondlikke erinevusi noorsootöö korraldustavades.

"Tihti maapiirkonnas polegi organiseeritud noorsootööd ning see toimib n-ö initsiatiivil või aktivistide eestvedamisel," võrdles McMahon tööd maa- ja

linnanoortega.

Viimast kõrvale jättes, tunnistab McMahon, et kõige suuremad erinevused osalenud riikide vahel tulevad välja, kui hakata rääkima rahast. "Siin osalevate riikide vahel avalduvad suurimad erinevused rahastamisküsimuses - kui palju paneb riik või kohalik omavalitsus raha noorsootöösse."

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo juhataja Reet Kosti sõnul on Tool Fair'i eesmärgiks püüdluseks inspireerida noorsootöö kogukonda, -koolitajaid ja -töötajaid, et nende töö paremini edeneks. "Mess on oluline koht, kus need inimesed saavad rääkida oma kolleegidega rahvusvahelises keskkonnas, jagada erinevaid praktikaid eri riikides, mis on mõjutatud nii noorte- ja rahvuskultuurist kui ka kultuurist laiemas mõistes, ning et see saaks ennekõike inspiratsiooniks ja uute ideede kasvatamise tõejuuks."

Kosti rõhutab, et kui tegemist on koolitustegevuse korraldamisega, peaks korraldajal olema laiem teadmispõhi, miks ja kellele konkreetne üritus on suunatud. "Kui korraldusel lähtuda vajadustest, on osalejatele ja õppijatele üritus elamus-terohkem ja asjakohasem."

Kosti usub, et kuna Tool Fair'il osalesid väga motiveeritud koolitajad, on neil järelikult ka soodne töökeskkond, kus nad saavad areneda ja pakuda arenguruumi teistele. "Ka riiklikul tasandil on Eestil olemas vaade noorsootööle kui arenevale ja toetust vajavale valdkonnale."

Noorsootöötaja Shadi Zatar Palestiinast hindas Tool Fair'i

heaks võimaluseks koondada noorsootöötajaid, erinevaid kultuure ja riike ühte kohta, jagamaks oma nn töövahendite kasutuskogemust.

"Osalejate mitmekesine geograafiline taust toob arusaamise, kui erinevad võivad oma noorsootöö korralduses olla isegi näiteks naaberriigid. Samas annab see võimaluse Euroopa ja väljaspool Euroopat paiknevate riikide vahel noorsootöölaseid meetodeid jagada ja seeläbi üksteist harida," märkis Zatar.

Tool Fair on Euroopa Liidu programmi Euroopa Noored rahvusvaheline suurüritus,

kus noorsootöötajad, koolitajad, koolituste korraldajad jt noortevaldkonna partnerid ühe kogu Euroopa jagavad teavet ja kogemusi uutest meetoditest-õppematerjalidest töös noortega ja koolitusvaldkonnas laiemalt.

Esmakordselt Põhja-Euroopa regioonis toimunud messi korraldas sihtasutuse Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo koostöös Euroopa Komisjoni, SALIO Euromed ressursikeskuse ja programmi Euroopa Noored büroode võrgustikuga. Tool Fair'i rahastab programm Euroopa Noored. Täpsemalt toolfair.eu

Programm Euroopa Noored valmistub aastat kokku võtma

Kuigi selle aasta viimased programmist Euroopa Noored rahastatud projektid selguvad alles detsembri teises pooles, ütleb SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo avalike suhete ja teavitustegevuse koordinaator Marit Valge, et programm rahastab Eestis igal aastal keskmiselt 140 noorteprojekti.

Pille Ivask

"Üldiselt on taotlusi ikka rohkem laekunud kui võimalik rahastada, kuid võib küll öelda, et enamikku büroo jaoks prioriteetsetest projektidest oleme saanud toetada. Rahastatud projektide toetusprotsent erineb tegevustüübiti, aga üldiselt on vähemalt 50% tõenäosus, et

esitatud taotlus programmist Euroopa Noored rahastatud saaks." Programm Euroopa Noored toetab noorte vahetusi, -algatusi, -seminare, noorte demokraatiaprojekte, Euroopa vabatahtlikku teenistust ning koolitustegevusi ja võrgustikuprojekte.

"Eriti just noortevahetuste ja noortealgatuste taotlusi võiks rohkem esitada, neis alaprogrammides on bürool võimalik rohkem noorte häid ideid toetada," annab Valge noortele vihje, mida võiks heade ideedega peale hakata. Selle aasta nelja taotlusvooru peale kokku on programm Euroopa Noored toetanud 126 Eesti noorteprojekti ligi 1,5 miljoni euroga. Taotlusi esitati 2011. aastal kokku 285.

Noortekeskusi kutsutakse osalema IDEE 24 projektis

6.-7. jaanuaril saab teoks SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo ja Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse ühisprojekt IDEE 24, kuhu oodatakse osalema 24 noortekeskust. IDEE 24 ajal saavad projektis osalevate noortekeskuste noored 24 tundi järjest välja töötada oma projekti-ideid ning neid hiljem ka testida. Lisaks aitab projektiideid arendada SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, pakkudes nõustamist.

IDEE 24 juhised jagatakse interneti vahendusel Karksi-Nuia noortekeskusest. Sobivad projektiideed saavad noored esitada programmi Euroopa Noored rahastuse taotlemiseks 1. veebruariks.

IDEE 24 projektis osaleda soovivad noortekeskused saavad oma huvist teada anda projektijuht Indrek Palule: Indrek.palu@karksi.ee

Muudatused programmis Euroopa Noored aastal 2012

Programmi Euroopa Noored rahastuse taotlemises on aastast 2012 mõned muudatused. Taotlustähtaegu on nüüdsest kolm - 1. veebruar (projekti algus 1. mai - 31. oktoober), 1. mai (projekti algus 1. august - 31. jaanuar) ja 1. oktoober (projekti algus 1. jaanuar - 30. juuni). Taotlusi saab esitada vaid uudsel pdf-vormil (v.a Euroopa vabatahtlik teenistus, mille puhul saab endiselt kasutada pabervormi).

Muutunud on ka aastaprioriteetid. SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo peab 2012. aastal eriti oluliseks kaasata projektidesse senisest enam riskioludes elavaid noori (noored töötajad, koolikatkestajad jt), puuetega ning rahvusvahemustesse kuuluvaid noori. Geograafiliselt soovib büroo keskenduda Põlvamaa, Valgamaa, Järvamaa ja Raplamaa maa- ja väikelinnanoortele. Lisaks on büroo Euroopa Komisjoni aastaprioriteetidest lähtuvalt valinud teemaprioriteetideks noorte ettevõtlikkuse arendamise ning keskkonnateadlikkuse tõstmise ja maailmahariduse edendamise. Prioriteetidele vastavust võetakse ühe aspektina arvesse esitatud projektide seast valiku tegemisel.

2012. aastal on ka enam rahalisi vahendeid koostööprojektide rahastamiseks Ida-Euroopa riikidega (Ukraina, Valgevene, Gruusia, Moldova, Aserbaidžaan, Armeenia). Ellu saab viia nii Euroopa vabatahtliku teenistuse, noortevahetuste kui ka koolitustegevuse ja võrgustikuprojekte. Projektid peaksid vastama programmi Euroopa Noored üldistele ja aastaprioriteetidele ning kaasama vähemate võimalustega noori maa- või mahajäänud linnapiirkondadest või tutvustama noorsootööd ja jagama parimaid praktikaid. Koostöövõimalused naabrusspiirkondadega (alaprogramm 3.1), sh Ida-Euroopa ja Venemaaga, jäävad endiselt samaks.

Programmi Euroopa Noored taotlustähtaeg 1. veebruaril

Programm Euroopa Noored toetab 13-30aastaste noorte omaalgatust ja rahvusvahelist koostööd. Programm pakub rahvusvahelisi enesetäiendamisevõimalusi ka noorsootöötajatele. Taotlusi võivad esitada kõik mittetulundusühingud, avalik-õiguslikud asutused, kohalikud omavalitsused ja noortegrupid. Taotlus tuleb esitada uudsel pdf-vormil, järgmine taotlustähtaeg on 1. veebruar. Soovides oma taotlusele individuaalset nõustamist, tuleb see esitada e-mailiga vastava alaprogrammi konsultandile 10. jaanuariks. Täpsemalt euroopa.noored.ee

Programmi Euroopa Noored infoseminarid 10. ja 11. jaanuaril

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo tutvustab 10. jaanuaril Tartus ja 11. jaanuaril Tallinnas programmi Euroopa Noored rahastusvõimalusi aastaks 2012. Räägitakse nii muudatustest taotlemises kui ka nõustatakse projektiideid.

Lisainfo euroopa.noored.ee

Moldova delegatsioon kiitis Eestis noorsootöö tingimusi

Detsembri algul käisid Eesti noorsootöoga tutvumas kolleegid Moldovast, kes peavad siin loodud keskkonda selgeks ja struktureeritaks ning loodavad ka oma kodumaal samas suunas liikuda.

Telemari Loonet

Moldova riikliku noorteresursside keskuse president Iosif Moldovanu alustas kahe riigi noorsootöö erinevusi kirjeldades sellest, et Eestis on olemas väga selge ja struktureeritud noortepoliitika ning seadusandlik raamistik toetab seda. Samuti tunnustas ta siinset head noorsootöötajate haridussüsteemi ja nimetas meie eksperte väga heaks.

„Eestis on kohalikel omavalitsustel kohustus noorsootööd pakkuda ja see on meile väga hea võimalus õppida, kuidas omavalitsused noorsootööd toetavad,“ ütles Moldovanu. Tema kodumaal töötab 950 omavalitsusest vaid 98 juures noorsootöö eest vastutav inimene ning kuigi noored moodustavad riigi elanikkonnast 26 protsenti, pole neile tegevuse pakkumine tema sõnul riigis prioriteet. Selle asemel on poliitikute jaoks olulisteks rühmadeks näiteks pensionärid ja puuetega inimesed.

See avaldub ka noortega

seotud tegevuste rahastamises. „Eestis on väga väikesed ja konkreetset noorteprojektid, millele oleks Moldovas väga raske toetust saada. Seal tuleb toetus enamasti rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, mitte omavalitsustelt,“ rääkis Moldovanu. Ta tõi ka välja, et Eestis arvestatakse rohkem noorte endi arvamusega ja sinne noorsootöö kontseptsioon on komplekssem – Moldovas on noorsootöö ülesanded jaotunud killustunult eri institutsioonide vahel, millest igäüks püüab pakutavaid rahalisi vahendeid endale haarata.

Lahendust neile probleemidele näeb Moldovanu selles, et kõigepealt tuleks luua Moldovale selge kontseptsioon noorsootööst ja mitteformaalselt haridusest ja nüüdisajastada seaduslikku raamistikku, milles see toimib. Samuti leiab ta, et noorsootöoga tuleks alustada varem – praegu pakutakse seda Moldovas alates 16. eluaastast.

Kolmepäevase külaskäigu jooksul tutvus Moldova delegatsioon Saue noortekeskuse ja Mustamäe hobikooli tööga, pidas ümarlauadiskussiooni Eesti ja Moldova noorsootööst, kohtus haridusminister Jaak Aaviksooga ja külastas „Teeviida“ infomessi.

Ilmus värske trükis õpirändehimulistele noortele

SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus andis välja trükise „Suund maailma. Õpirännates Euroopas ja mujal“, mis on suunatud noortele, kes tunnevad endas soovi õppida rännates.

Telemari Loonet, Jaanika Tamsalu

Õpirände eesmärk ja põhjus võib igaljuhul olla erinev. Tegemist võib olla keeleõppe, teiste kultuuride tundmaõppimise, konkreetsete ametiostuste omandamise või lihtsalt iseenda arendamisega. Ükski nendest õpiesmärkidest ei realiseeru aga iseenesest. Väga suur mõju inimese õppimisvõimele on välismaal viibimise kvaliteedil. On inimesi, kes kohanevad võõras kultuuris raskusteta ning kelle jaoks ei ole kodust lahkumine hirmutav. Teisele võivad probleemid tunduda peaaegu ületamatud, kolmas ei teadvustagi, et tal võib hirme olla.

SA Innove karjääriinfo spetsialist Janika Tamsalu selgitas, et lisaks kasulikule infole õpirändamisest saab trükises leiduvate töölehtede abil mõõta enda valmisolekut välismaale õppima või tööle minekuks, vaadata endasse ning analüüsida õpirändamisest saadud

väärtuslikku kogemust. Kõike seda ilmestavad lõigud õpirändurite endi kogemustest ja soovitud, mis on saadud Euroopas ja mujal õppides või töötades.

Samuti leiab trükisest „Suund maailma. Õpirännates Euroopas ja mujal“ vajalikku infot selle kohta, mida reisiplaan tehes silmas pidada: mis dokumente selleks vaja on, mida on oluline teada seoses keeleoskuse ja kultuuridevaheliste erinevustega, kuidas tulla toime koduigaasusega ning millega peaks arvestama välismaalt koju naastes. Lisaks noortele on trükis abiks ka karjääripetsialistidele ja noorsootöötajatele, kes saavad trükist kasutada eelpool nimetatud aspektide analüüsimiseks õpirändehimulistele noortele.

Trükist levitatakse maakondlike Rajaleidja keskuste, töötukassa karjääriinfo tubade ning noortele erinevate infoürituste, messide ja seminaride kaudu 2012. aastal. Trükise saavad ka maakonnajärgsete keskraamatukogud.

Trükise „Suund maailma. Õpirännates Euroopas ja mujal“ pidevalt täiendav elektrooniline versioon asub rajaleidja.ee/euroopasse.

Vabatahtlikuna Türgi? Miks mitte!

Boriss Melešoviga kohtudes ei pea pikalt mõtlema, kus ta vabatahtlikutööd tegi - noormees näeb välja nagu tõeline türklane: laiad kottpüksid jalgas, habe ees, mõistatuslik ja natuke kurb naeratus näol.

Tatjana Pavlenko

Boriss isegi räägib kerge türgi aktsendiga. Tagasi koju tuli ta augusti lõpul, kuid tänaseni igatseb ta baklava ja türgi tee järele.

Borissi seiklused vabatahtlikuna algasid 2010. aasta septembris, just ramadaanil ajal ning aasta pärast ühes ramadaaniga lahkus ka noormees Türgist. Kaksteist kuud on Euroopa vabatahtliku teenistuse (European Voluntary Service, EVS) kõige pikem periood. Seda programmi Euroopa Noored pakutavat võimalust saab kasutada ainult üks kord elus ning Boriss julges seda kasutada pärast keskkooli lõpetamist. „Ma ei olnud koormatud tööga ega õppimisega. Lisaks mõtlesin, et mul on piisavalt vaimujõudu riskida,“ räägib Boriss.

Kiiresti leidis ta endale projekti ning sai hakkama taotlemise protseduuri ja dokumentidega. Iga vabatahtlik vajab saatvat ja vastuvõtvat organisatsiooni. „See on niisugune kolmepoolne kokkulepe,“ seletab Boriss. Tema enda saattev pool oli Eesti UNESCO Noorte Ühendus (Estonian UNESCO Youth Association, EUYA). Türgis aga võttis teda vastu sarnane organisatsioon Genclik Sosyal Gelisim Derneği (GESOGED).

Boriss töötas lasteaias Istanbuli ja Izmiri vahel asuvas Balikesiri linnas. Tema igapäevaseks kohustuseks oli nelja- ja viieaastaste laste järele vaatamine. Kuna temaga töötasid ka kohalikud kasvatajad, tegeles Boriss pigem nende abistamisega. Mitu korda võimaldati tal ka endal laste õpetööd korraldada. Siis rääkis Boriss neile eesti kommetest ja traditsioonidest, õpetas inglise keelt ja soolataignast voolimist.

Borissi kõige eredamad muljed on seotud Türgi inimestega, kellega ta seal tutvustas. Türklased on väga viisakad ja sõbralikud. Mõned suhtusid Borississe nagu kuulsusse. Kui ta käis koolides vabatahtlikust teenistusest jutustamas, küsisid õpilased tema käest autogrammi. Ükskord supermarketis ei olnud Borissil kaasa piisavalt raha, et kaupade eest maksta, ning müüja lubas võtta kõike ja maksta nii palju kui saab. „Varem oli Türgis väga levinud niisugune tava: tuled restorani ja klõpsad sõrmega oma lõua alla. See žest tähendab, et oled vaene tudeng ja sul pole raha. Hea

Veega joonistamine „Erbu kunst“ lasteaias.

Fotod: erakogu

Taignast voolimine lasteaias.

Kommentaar:

Anna Mossolova, Estonian UNESCO Youth Association: Oma teenistuse kestel pidas Boriss blogi oma elust Türgis. Ta kirjutas kokku peaaegu 200 postitust, mis kirjeldavad vabatahtliku tööd lasteaias, tema suhteid kohalikega, tema reise, Türgi kombeid ja muud põnevat. Boriss soovib, et tema blogist saab raamat, mida saaksid lugeda kõik, kes on huvitatud kas EVSist, Türgist või lihtsalt reisimisest. Praegu otsib ta ressursse, et see ambitsioonikas plaan ellu viia. Borissi saatnud organisatsioon, EUYA, otsib hetkel taas vabatahtlikku, kes julgeks Borissi läbitut korrata: Türgi organisatsioonis GESOGED tekkis EVSile vakants aastaks 2012.

kestis 25 tundi. Ta käis isegi Türgi ida poolel Armeenia piiril, kus on lund rohkem kui meil Eestis ning mäesuusatamine väga populaarne. Praegu tunneb Boriss end Türgi ekspordina ja oskab jagada asjalikke soovitusi sealse reisimise, kulinaaria ja ostude kohta: „Ärge otsustage Türgi üle Antalia kuurordi põhjal. Antalia on patuste linn, Türgi aga mitte!“ Tema kogemus endise Ottomani impeeriumi maal näitab, et stereotüübid türklaste kohta on valed. „Türklased on meist erinevad, aga nad ei ole vargad ega mingid terroristid. Ma ei soovi, et Türgi Euroopa Liidu liikmeks saab, sest siis kaotavad nad kindlasti suure hulga omapärasust,“ arvab noormees.

Boriss tõi Türgist kaasa midagi erilist, mis talle praegu tema sealseid seiklusi meenutab - see on angoora kass Kita. Ükskord tõi Balikesiris Borissi lätlastest korterinaaber koju tibatilluke kassipoja, aga kogu hoolitsemine ja veterinaari külastamine langes Borissi õlgadele. Lõpuks taotles Boriss Kitale ka passi ja võttis ta Eestisse kaasa.

Praegu elab Kita Tallinnas koos Borissi ja tema tüdruku Lizaga. Nüüd õpivad nad koos TTÜs rahvusvahelisi suhteid. Boriss soovib kõigile noortele minna kusagile vabatahtlikuna tööle. „Türgis õppisin nii palju. Näiteks kuidas eelarvet juhtida ja asju ajada. Lisaks muidugi türgi keelt, retsepte ja kombeid. Minu silmaring on laienenud, vabanessin stereotüüpsetest eelarvamustest. Kohtusin 73aastase inimesega, kes elab vanaaegses majas ja kogub vanu BMW mootorrattaid, nägin meest, kes jalgrattaga Saksamaalt Pakistani reisis - niisugune suhtlemine muudab kindlasti maailmapilti,“ teeb Boriss kokkuvõtte oma vabatahtlikust teenistusest.

peremees sööb siis su kõhu tasuta täis,“ jutustab Boriss türklaste lahkusest.

Rahaga Borissil probleeme ei olnud. Tööpäeviti toitlustati teda lasteaias, kus ta töötas ning kindlasti kergendas see tema argielu. Üheks kuuks sai ta vastuvõtvalt organisatsioonilt 230 eurot. Nendest 85 oli mõeldud isiklikele kulu-

tustele, 130 toitlustamisele ja 15 transpordile. Kohe tekkis Borissil hea mõte osta endale jalgratas ja säästa raha ühis- transpordilt. Kuna hinnad Türgis on Eestiga võrreldes madalamad, jäi noormehel raha ka reisimiseks.

Boriss sai oma teenistuse jooksul Türgi risti-rästi läbi sõita. Tema kõige pikem reis

Mobiilne noorsootöö riskioludes noortega

Oktoobris toimus Tallinnas seminar „Mobiilne noorsootöö riskioludes noortega“, kus uuriti noorsootöö võimalusi riskioludes elavate noorte toetamiseks.

Helene Loonet, Liis Ehavere

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo juhataja Reet Kostil sõnul on mobiilse noorsootöö, sh tänavatöö potentsiaali toetada rohkem riskioludes elavaid noori kui seda seni suudetud on.

Seminaril tutvustas mobiilse noorsootöö (MoNo) rahvusvaheline juhtfiguur dr Walther Specht Saksamaalt eduka tänavatöö eeldusi, Peeteli kiriku sotsiaalkeskuse juhataja Mati Sinisaar rääkis, kuidas luua noortega usalduslikku suhet ning Nõmme linnaosa vanem Erki Korp selgitas kohaliku omavalitsuse võimalusi mobiilse noorsootöö korraldamisel: kui protsessi toetab ja suunab noorsootööd väärtustav omavalitsusjuht, saab palju ära teha. Haridus- ja teadusministeeriumi, justitsministeeriumi, Tartu ja Tallinna linnavalitsuse ja praktikute paneeldiskussioonil avati tänavatöö rolli ja potentsiaali Eestis.

Soome ja Saksamaa kogemus

Seminaril jagati ka Soome ja Saksamaa kogemusi, kuidas riskioludes noori noorsootöö meetodite abil aidata ja jõustada. Mobiilset noorsootööd nähakse ühe võimaliku lahendusena mõlemas riigis. Soo-

mes, kus peamiseks riskinoorte sihtgrupiks on noored, kes ei omanda haridust ega ole aktiivsed tööturul, alustati mobiilse noorsootöö praktikaga 2007. aastal. Eesmärk on jõuda noorteni neile sobival moel ning leida nendega koostöös võrgustikus vajalikke teenuseid ja toetavaid tegevusi. Saksamaa mobiilse noorsootöö praktika on võetud aluseks Eesti vastava valdkonna arendamisel. Sealne mobiilne noorsootöö on orienteeritud kogukonnatööle ehk siis vastutus noore inimese eest on tervel kogukonnal. Enne töö alustamist analüüsitakse sotsiaalruumi ehk uuritakse välja, millise kogukonnaga on täpselt tegemist. Noorsootöötaja püüab saavutada noortega, kes ei näe enam oma olukorras väljapääsu ega usu sellesse, et täiskasvanud neid aidata saavad, usalduslikku suhet. Saksamaa praktika rõhutab ka mitteformaalse õppimise keskkonna väärtust, kuna usaldust saab luua vaid keskkonnas, kus noor osaleb vabatahtlikult ja kus õpitakse tegevuste kaudu ning on seotud huvipakkuvate ja noore tugevusi rõhutavate elementidega.

„Nii peaks ka Eestis noorsootöö riskioludes elavate noortega kujunema süsteemseks lähenemiseks, millesse panustavad noorsootöötajad toimivad tihedas koostöös nii lastevanemate kui ka erialaspetsialistide (nt õpetajad, lastekaitse- ja sotsiaaltöötajad) ja asutustega, kes noorte heaolu ja arengu soodustamise eest vastutavad. Sellele saab kaasa aidata iga noortega töötav spetsialist,

tehes koostööd sidusvaldkondade esindajatega, ning ka kohalik omavalitsus, kutsudes süsteemset koostööd tegema kõik omavalitsuses noortega töötavad osapooled,“ arvas Kost.

Seminaril korraldas sihtasutuse Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, see oli rahastatud Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ning Eesti Vabariigi kaasrahastusel ellu viidavast programmist „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“.

Seminaril tegi ettekande ka Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (EANK) hankejuht Heidi Paabert, kes tutvustas eelpool mainitud ESFi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ raames EANKi koordineeritavas hankes „Noorte konkurentsivõime suurendamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ühiskonnale pakutava noorsootöö teenuse osutamise läbi noortekeskuste“ esimesel tegevusperioodil mobiilse noorsootöö (MoNo) valdkonnas tehtut.

„Hankes on mobiilne noorsootöö üks oluline valdkond: eesmärk on Eestis vähem kasutatud meetodeid arendada ning viia noorsootöö teenused noortele lähemale, noortekeskustest väljapoole. Seminaril käsitleti mobiilse noorsootööna peamiselt tänavatöö meetodeid ja riskioludes olevate noorte toetamist, aga hankes on tänavatöö vaid üks osa MoNo-st. Klassikalisele tänavatöö suunale lisanduvad töö internetikeskkonnas, ürituste korraldamine noorte kogunemiskohtades ning noortekeskuste teenuste

pakkumine teises piirkonnas,“ selgitas EANKi tegevjuht Heli Erik.

Hanke raames peab igal aastal teenust rakendama vähemalt 30 noortekeskuse piirkonnas. Selle saavutamiseks on EANK võtnud eesmärgiks kolme aasta jooksul välja õpetada vähemalt 90 noorsootöötajat kogu Eestis, koostada mobiilse noorsootöö käsiraamat ning luua mentorlusüsteem neile, kes hakkavad õpitut oma piirkonnas rakendama. Lisaks SA Archimedes seminarile oktoobris toimub EANKi korraldatud MoNo koolituse hanke kõigi kolme tegevusperioodi jooksul ning need on üles ehitatud kahe moodulina. Koolitusele järgneb MoNo rakendamise periood piirkondades, mille jooksul toimuvad rakendajatega vähemalt kaks vahekohtumist ja üks ühepäevane supervisioon professionaalse ja valdkonda tundva inimese käe all. Prognooside kohaselt tuleb supervisioon märtsi lõpus või aprilli alguses, kui rakendajad on saanud praktilisi kogemusi.

Tänaseks on selle tegevusperioodi koolitused lõppenud ning neile tagasi vaadates ütleb Erik, et koolituse võib kindlasti pidada õnnestunuks: „Huvitava ettepanekuna tuli minu jaoks mõte, et järgmine kord võiks kaasata koolitusse ka noori, kellega on MoNo raames kontakti võetud.“

Lisainfot nii MoNo koolituste ja rakendamise kui ka laiemalt kogu ESFi rahastusel elluviidava hanke tegevustest leiab EANKi kodulehelt www.anken.ee

Skeemid: Joonmedia

Noorte karjääriplaneerimist toetavad huvigrupid - kas noorte kõrval või pooltel teel?

Noore tuleviku planeerimine ei tohiks jääda põhikooli või gümnaasiumi lõppu - mõtte- töö ja võimaluste kaalumise peab algama oluliselt varem. Enda huvidest lähtuvalt teele tuleks astuda juba põhikoolis ning lõpuks valida valides peab õpilane oskama hinnata, millised on tema väljavaated edasises elus.

Erle Allas

Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskuses RAKE SA Innove tellimusel 2011. aasta sügisel valminud karjääriteenuste süsteemi uuring annab ülevaate, kas tänased noored on nii oluliste otsuste tegemisel üksinda või on neid toetamas vastavad ametkonnad, oma ala spetsialistid ja lähedased. Novembrikuu AKEN tutvustas uuringut üldiselt, sel korral mõõdamise uuringu tulemusi karjääriteenust pakkuvate ja vahendavate huvigruppide vaatest lähtuvalt.

Uuringule vastas kokku üle 3000 inimese, kellest olulise osa moodustasid need, kes toetavad ühel või teisel moel noorte karjäärivalikuid - õpetajad, lapsevanemad ning karjääriteenuste arendamisega seotud huvipooled.

Noore soovide ning murede kõrval seistes oskavad just nemad kõige paremini välja tuua arenguvajadusi ning hinnata koostööd huvigruppide vahel. Uuringu tulemused andsid selgelt mõista, et erinevad institutsioonid, ettevõtted, õpetajad ning lapsevanemad küll toetavad noori nende valikutest, kuid see toetus võiks olla oluliselt tihedam, stabiilsem ning läbimõeldum.

Eriti teravalt puudutas uuring kohalikke omavalitsusi, kelle osas tunnetatakse enim senise koostöö muutmise vajadust.

Kohalike omavalitsuste osas nähakse koostöö laiendamise võimalusi nende kaasamise- ja piirkondlike teavitamis- ja

nõustamiskeskuste ehk Rajaleidja keskuste tegevustesse. Samuti tõstatub selgelt infovahetuse probleem. Ettepanekuna toodi välja ka vajadus lapsevanemaid noore karjääriplaneerimise protsessi rohkem kaasata.

On selge, et inimene õpib kõige paremini isiklike kogemuste kaudu, kui teda jäävad saatma tekkinud emotsioonid ning mälestused.

Ettevõtete külastused aitaksid õpilastel näha elu reaalses töökeskkonnas, et tekiks huvi ja tunnetus. Gümnaasiumiõpilased leidsid lisaks, et „Tudengivarju“ projekti peksid osalema kõik kõrgkoolid.

Uuring tõi välja ka, et sagedamini tunnevad õpilased puudust personaalsest lähenemisest ja ühest sisukast infoportaalist ning nad soovivad rohkem teada oma võimete ja oskuste kohta. Lisaks personaalse lähenemise võimaluste loomisele on vaja parandada ka õpilaste infootsimis- ja

et lisaks lähedastele pöördu- takse karjäärialase info või nõu saamiseks rohkem ka ametlike allikate poole - sealt saadav info on sageli objektiivsem ja kvaliteetsem.

Üllatuslikult tehakse uuringu järgi kõige vähem koostööd personaliotsingu-, koolitus- ja töövahendustehadega, kuid selle järele nähakse olulist vajadust.

Nii võiks kaasata erinevad osapooled, et tööturualane info koondada süsteemselt ühte portaali ning koostada perioodilisel ülevaateid olulisematest tööturualastest arengutest, mida õpilased, õpetajad ja teised karjäärivalikute tegijad või toetajad saaksid kasutada.

Karjääriteenuste süsteemi uuring tõi välja nii valdkonna positiivsed küljed, ettepanekud kui ka kitsaskohad. Mure- dena nähti karjääriteenustega seotud karjääripetsialistide vähesust, teenuste vähest kättesaadavust ning koordineerimisprobleeme maakondades.

Karjääriteenuste program- mipõhisuselt oleks vajalik liikuda ühtse, jätkusuutliku, riiklikult koordineeritud ja toetatud süsteemi suunas, kus erinevate osapoolte vahel on selgelt kokku lepitud nende roll ja vastutus teenuse osutamisel, samuti finantseerimisel. Ettepanekuna tõi uuring karjäärikoordinaatori ameti- koha loomise koolidesse, karjääriõpetuse tunni lisamise tunniplaani ning miks mitte ka ülikoolidesse karjääripetsialistide tasemeõppe loomise. Oluliseks peeti ka aineõpetaja oskuste suurendamist, et õpetaja oskaks siduda õpitavat ainet reaalse eluga, et tekiks seos tegelikkuse ja õpitava vahel.

Kuid suures plaanis jäi kõlama mõte, et töö noorte karjääriteadlikkuse tõstmise üle peaks toimuma pidevalt, mitte programmipõhiselt.

Ühiskonnas peab juurduma mõte, et karjääriplaneerimine kuulub igapäevaelu juurde. Sellist teadmist ja tuge ei peaks

noor otsima ja saama vaid siis, kui selleks tekib tungiv vajadus, vaid vajalik info peaks olema saadaval kogu aeg. Selle algatajana nähakse aga eelkõige riiki, ministeeriume ning kohalikke omavalitsusi, kelle võimuses on jagada finantsvahendeid ning toetada ühtse platvormi loomist.

Karjääriteenuste osutavate spetsialistide hinnangul on Eesti elanikkonna erinevate karjääriplaneerimise oskuste üldine tase rahuldav. Et see muutuks rahuldavast heaks või koguni väga heaks, peaks saama karjääriteemade käsitlemine oluliseks juba maast madalast.

Kui noort saadab algusest peale teadmine, et karjääri- valik ei ole lihtne poeskäik lemmikriiuli juures, vaid pikaajaline planeerimine, oskab ta selle teadmise ka varakult arvestada ning tulevikus karmis konkurentsiparemini hakkama saada.

Tunnustati tublimaid noorsootöötajaid ja parimaid algatusi

15. detsembril tunnustas Eesti Noorsootöö Keskus kuuendat korda parimaid noorsootöötajaid, projekte ja koostööalgatusi. Tänavu jagati tiitlid välja kolmes kategoorias: pikaajaline panus noorsootöösse, aasta tegu ning aasta koostöö.

Eliis Vennik

Tunnustuskomisjoni töö oli Eesti Noorsootöö Keskuse kutse väärtustamise suuna juhi Ingrid Väravase sõnul keeruline, sest kõigi konkursile esitatud algatuste ja inimeste panus Eesti noorsootöö arengusse on olnud tähelepanuväärne.

Igas maakonnas oli võimalik esitada kandidaate maavalitsuse noorsoonõunikule, kes esitas seejärel igas kategoorias vaid ühe enda välja valitud kandidaadi Eesti Noorsootöö Keskusele. Kategoorias „Aasta tegu“ said lisaks maavalitsustele kandidaate esitada ka katusorganisatsioonid.

„Tänu sellisele valikusüsteemile jõuab lõppvooru piiratud hulk tõeliselt silmapaistvaid projekte, sest enne on vaja läbida kohalik sõel. Seetõttu on valiku tegemine väga keeruline,“ kommenteeris süsteemi Väravas.

Tänavu esitati avaldusi kõigis kategooriates praktiliselt sama palju kui eelmisel aastal. Kategoorias „Pikaajaline panus noorsootöösse“ oli kokku 13 kandidaati, tiitlile „Aasta tegu“ ning „Aasta koostöö“ mõlemale 10 kandidaati. „Kõik

meie kolm tunnustuskategooriat on omamoodi erilised ning kahtlemata noorsootöö seisukohast olulised. Peame tähtsaks, et saame tunnustada neid inimesi, kes on pikka aega valdkonna arengule kaasa aidanud. Samuti väärivad kiitust silmapaistvad projektid ja algatused ning edukas koostöö,“ sõnas Väravas.

Pikaajaline panus noorsootöösse

Pikaajalise panuse eest noorsootöösse pälvisid tunnustust kolm tublit noorsootöötajat, kes on pikalt panustanud kohaliku noorsootöö arendamisega nii oma tööga kui ka pärast tööpäeva lõppu vabatahtlikuna.

Kirsika Ilmjärv on Koeru Keskkooli huvijuht, kuulub Koeru valla kultuuri- ja spordikomisjoni ning haridus- ja noortekomisjoni. Lisaks tööle huvijuhina panustab Kirsika noorsootöösse ka vabatahtlikuna.

Helle Vent on noortega tegelema juba aastast 1973, mil asus tööle õpetajana. Alates aastast 2004 on Helle Sindi Avatud Noortekeskuse juhataja.

Anu Mätas täidab 1999. aastast Virtsu Kooli huvijuhi kohuseid ning on läbi viinud arvukalt noorte silmaringi avardavaid projekte ja algatusi. Lisaks tööle koolis panustab Anu vabatahtlikult ka valla noorsootöö korraldusse.

Kirsika Ilmjärv - huvijuht, noorsootöötaja ja vabatahtlik.

„Kirsika Ilmjärv püüdis komisjoni tähelepanu sellega, et lisaks oma tööle huvijuhina on ta tegev valla komisjonides ning lööb vabatahtlikuna kaasa Kodutütarde ja Noorte Kotkaste malevas. Seega ei lõpe Kirsika tööpäev siis, kui kooliukse õhtul enda selja taga suleb – nagu ka teiste tunnustatavate puhul on töö noortega tema jaoks tõeline südameasi,“ kommenteeris nominenti Väravas. Samuti on noorsootöösse panustanud kategooria teised kaks nominenti Helle Vent ning Anu Mätas. „Helle on väga aktiivne kohaliku elu arendaja, kes on noorsootöösse järjepidevalt panustanud juba ligi kolmkümmend aastat. Anu panus kohalikk

noorsootöösse on samuti märkimisväärne: lisaks igapäevatoole võttis ta vabatahtlikult enda ülesandeks kogu valla noorsootöö arendamise, sest vallas puudus noorsootöö spetsialist,“ kirjeldas nominenti Väravas.

Aasta tegu

Kategoorias „Aasta tegu“ pälvisid tunnustust kolm projekti: MTÜ Oti Ralliklubi loomine, Tartumaa noorte suvetelk „...et suvi jääks meelde!“ ning päästeameti päästealaste noortelaagrite korraldamise traditsioon.

Noorte suvetelk tõi suvenädalatel kokku hulga Tartumaa noori, kellele pakuti sisukat vaba aja veetmise võimalust Tartu eri paigus. Väravase sõnul paistis projekt silma seetõttu, et algatajad ning eestvedajad olid noored ise. Varem on sama üritust korraldanud täiskasvanud. „Mariliis Maisla ja Eleri Helimets said hakka suurepärase tööga – kaasates muljetavaldaval hulgal inimesi, suutsid nad pakkuda huvitavat tegevust lausa 1358 noorele,“ rääkis Väravas.

MTÜ Oti Ralliklubi on Kärjal loodud noormeeste suunatud huviring, mis on poiste seas väga populaarne. „Oti ralliklubi, mis on nime saanud kuulsalt rallisõitjalt Ott Tänaku järgi, köitis meie tähelepanu, sest spetsiaalselt noormeeste suunatud huviringe ei teguts

UNICEFi sinise nädala ajal võis Pärnus kohata Lottet.

just palju. Lisaks on klubi töösse kaasatud ka Ott Tänak ise,“ tutvustas ralliklubi Väravas.

Päästeameti päästealane huvitegevus on korraldatud suure osas vabatahtlikkuse alusel. Päästealaste noortelaagrit on korraldatud juba kümnel korral ning Päästeameti algatusel on päästealase noorsootöö valdkond Eestis teinud suure arenguhüppe.

Aasta koostöö

Aasta koostöö eest tunnustati kolme algatust, mille hea õnnestumise taga peitus mitmete osapoolte omavaheline koostöö. Komisjon pidas parimateks näideteks Järvamaa vabatahtlike laagri algatust, kus tutvustati kohalikele elanikele vabatahtlikkuse rolli ja võimalusi, UNICEFi sinist nä-

dalat, mille ajal toimus Pärnu eri paigus suur hulk noorteüritusi ning Noorte Euroopa Päev 2011, mis kaasas Euroopa Päeva samaaegsesse tähistamisse kokku 76 noortekeskust.

„Eesti Noorsootöö Keskus tänab kõiki noorsootöötajaid, kes on pühendanud oma aega Eesti noorsootöö edendamisele. Tunnustusürituse korraldamine on hea võimalus tutvustada väikest hulka parimatest praktikatest ka laiemalt, et pakkuda inspiratsiooni uutele algatustele,“ sõnas Väravas.

Järvamaa laagrilised tutvumas vabatahtlikkuse rolli ja võimalustega.

Oti Ralliklubi on üks väheseid poistele suunatud huviringe.